

De minister en de zorgplicht

Nog steeds vallen er in het Nederlandse onderwijs kinderen tussen de wal en het schip. Dan blijken onderwijsinstellingen niet in staat of bereid kinderen met stevige problemen goed op te vangen en kan het voorkomen dat kinderen thuiszitten. Het is een probleem dat zich voor een deel aan de waarneming onttrekt, maar zo nu en dan laten onderzoeken zien, dat kinderen niet adequaat worden opgevangen. Minister van Onderwijs, Maria van der Hoeven, wil in de toekomst voorkomen dat zich die problemen nog kunnen voordoen. Ze is daarom recent gekomen met voorstellen om een zorgplicht in te stellen. Voorstellen die her en der onrust hebben veroorzaakt omdat nog onzeker is welke gevolgen die voorstellen hebben voor partijen in en om het onderwijs. Toon/SpeZiaal sprak met de minister over deze voorstellen.

“Alle ontwikkelingen die momenteel in het onderwijs gaande zijn, zoals de vorming van ander onderwijs en aspecten van een zorgplicht, ontwikkelen zich min of meer vanzelf. De mensen die zich hier mee bezig houden, zijn niet te stoppen. Scholen hebben mij er dus ook beslist niet voor nodig, ze redden zichzelf prima. Het is dan echter wel vreemd als er geroepen wordt dat de minister van Onderwijs geen visie heeft. Waarom moet ik bepalen wat er gaat gebeuren? De scholen zijn aan zet en niet ik. Uiteraard stel ik randvoorwaarden en zal ik de faciliteiten scheppen, dat wel.” De minister maakt zich wat boos over verwijten dat zij geen visie zou hebben. “Die heb ik wel degelijk, maar het is niet aan mij om die visie nadrukkelijk aan de orde te stellen.” Het woord is aan het onderwijsveld zelf.

'Scholen hebben mij niet nodig, ze redden zichzelf prima'

De minister wil dat scholen zelf hun kansen grijpen, zelf aan het roer gaan staan (zelf de regie in handen nemen) en vooral niet dat de overheid roept 'je móet dit en dat doen we volgens deze richtlijnen' enzovoorts.

Kind centraal

Wat de minister betreft moet het kind altijd centraal staan. Dat punt is ononderhandelbaar en behoort ook niet tot de autonomie van scholen. “Er zijn veel partijen in onderwijsland die het puur en alleen om macht te doen is. Maar als iedere partij zich nou eens aan z'n verantwoordelijkheden en taken houdt, dan komt het met dat samenwerken in de regio ook wel goed. Want waarom werken we aan een zorgplicht? Als je als school een kind aanneemt, ga je toch ook voor honderd procent voor dat kind. Je accepteert de mogelijke verschillen tus-

sen kinderen en je accepteert ook dat het misschien niet goed gaat. Vanuit het samenwerkingsverband is het dan nodig dat je op elkaar terug kunt vallen en dat je er samen voor zorgt dat het kind een plek en goede ondersteuning krijgt. Het belangrijkste is dat je er allemaal voor gaat dat het met dat kind goed komt. Dat is toch ook je roeping? Je bent toch zeker geen bedrijf, ondanks dat je bedrijfsmatig werkt? Stel dus altijd het kind centraal en niet je instelling.”

Kwaliteit

Een tweede punt waar volgens de minister niet aan te tornen valt, is de kwaliteit. “De Inspectie zal zich haar nieuwe rol eigen moeten maken. Dan zal blijken of ze de zorgplicht waar kan maken en dat er dus geen kind meer overboord

valt. Dat is onderdeel van die kwaliteit. De Inspectie mag zich niet laten meeslepen in het proces. Daar mag je als professionele organisatie niet in meegaan, want dan ga je 'going native'. Je moet afstand kunnen nemen en je eigen rol onderschikt kunnen maken. Wel ben ik van mening dat de verschillende rollen beter beschreven moeten worden.”

Speciaal onderwijs

Het speciaal onderwijs vreest voor het voortbestaan. Is die vrees begrijpelijk en gerechtvaardigd? “Ik zou graag zien dat het speciaal onderwijs niet alleen haar expertise onderhoudt, maar vooral ook uitbreidt. Het speciaal onderwijs is heel hard nodig. Kijk maar eens naar al die problemen waar kinderen mee kampen. Daarnaast zou het speciaal onderwijs haar expertise ook ter beschikking moeten (durven) stellen aan derden. Daar groei je

namelijk van en op die manier heeft iedereen profijt van jouw kennis en kunde”, aldus Van der Hoeven. De minister voegt eraan toe dat we vooral geen eenheidssaus over het onderwijs moeten gieten. “De verschillende expertises die we hebben, zijn ontzettend belangrijk. We moeten alleen nog leren om anderen er ook kennis van te durven laten nemen. Waarom zou je je expertise niet met anderen willen delen? Je hebt toch iets te bieden? Houd kennis niet voor je uit angst. Maar heb vertrouwen. Dat is volgens mij het sleutelwoord.”

Inclusief onderwijs

Ligt inclusief onderwijs in het verschieft? “Absoluut niet!”, zegt de minister fel. “Ouders hebben keuzevrijheid. Een kind in aanraking laten komen met 'andere' kinderen, is prima, maar dat moet je niet gaan voorschrijven. Het gaat om de diversiteit. Het aardige van de huidige geïndustrialiseerde samenleving is de vorming van 'communities'. Het is juist de individu die zegt 'ik ben niet alleen, we moeten het samen doen'. Kijk ook maar naar de opkomende internet-communities. Het individu als onderdeel van de samenleving, van de gemeenschap waar ie een bijdrage aan levert. Je bent er een deel van en je bent er niet alleen om te consumeren. 'Jij bepaalt hoe jouw tijd eruit ziet', dat is mijn motto. Vooral niet opgaan in de collectiviteit, in de massa. Ik wil er naartoe dat mensen in zichzelf gaan graven, zonder dat dat wordt opgelegd door de overheid.”

